

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LL Ч. 238. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 8-го грудня 1943. No. 238. Jersey City, N. J., Wednesday, December 8, 1943. VOL. LL

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

НАГРОМАДЖУЮТЬ ВЕЛИКІ ПРИПАСИ ХАРЧІВ У СХІДНІЙ СМУЗИ

НЮ ЙОРК. — Від місяців федеральна агенція Адміністрація Розділу Харчів нагромаджує в нью-йоркських товарних складах тільки харчових припасів, що їх нема як даліше перетримувати. Саме тепер уряд знову зажадав від нью-йоркських власників товарних магазинів, щоб вони приготували місце для нового мільона кубічних стіп харчів, але таких, що їх треба перетримувати в замороженім стані. Фахівці остерігають, що в Нью Йорку нема вже тільки місця і треба буде шукати його де інакше. Крім цього знавці доводять, що вже теперішні припаси не можна даліше втримати в холоднім стані і їх треба випустити для вжитку цивільного населення, щоб урятувати від зіпсуття. Уряд придумує розбудувати нові холодильні для харчів, щоб мати їх готовими на кожну потребу.

МОРСЬКА СИЛА ЗАПОРУКОЮ МИРА — ДУМКА НАКСА.

ШКАГО. — Перед Союзом людей Англійської Мови виголосив промову у навечеря річниці Перл Гарбор секретар віюни Френк Накс. Він ствердив, що головною остоєю миру всетаки є воєнна фльота, як світова поліційна сила. Коли Об'єднані Держави хочуть зберегти мир і після війни, продовжав Накс, вони мусять кооперувати з собою. Не треба навіть творити нічого нового, бо вже є кооперація двох великих морських потуг, тобто Америки й Англії. Цю кооперацію треба поширити й на малі держави. Треба скоординувати існуючі шляхи й перевозові засоби для добра всіх людей, а тоді вже готовий мур проти нової агресії.

СУПЕРЕЧНІ ІДЕЇ ПРО СУБСИДІЇ ТА ПОДАТКИ СТРИМУЮТЬ ПРАЦЮ КОНГРЕСУ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатською банковою Комісією зізнавав Адміністратор Харчів Марвін Джовис. Він висловив думку про konieczність інфляції, якщо конгрес не займе якогось ясного становища про харчові субсидії та konieczність вищої суми нових податків. Само вагання конгресу наносить шкоду справі, на думку Джовиса. Опозиція деяких провідних людей із конгресу проти планів федеральної адміністрації не змогла скоординувати думок і в краю даліше панує замішання в поглядах на цю справу. Уряд Рузвелта ясно бачить раду проти інфляції, а саме в продовжуванні харчових субсидій і в відповідній податковій програмі.

ЕПІДЕМІЯ ПОРЕПАНИХ РУК.

НЮ ЙОРК. — Знавці передбачують епідемію потрісканих рук в недалекій холодній сезоні. Це йде від цього, що багато людей працюють тепер при різних військових підприємствах, які забруджують руки. Їх треба безупинно мити, але це якраз викликає виснаження шкіри з товщу і вона мусить пукати. Фахові шпитальні доглядачки не миють рук частіше, як 10 раз денно, а робітники чи робітничі по фабриках роблять це частіше. Для спинення епідемії порепаних рук треба на ніч натирати їх сметанкою, або звичайним холодним кремом а потім гліцериною, або навіть звичайною оливою.

13-ЛІТНИЙ ХЛОПЕЦЬ ДІСТАВ 30 ЛІТ ТЮРМИ.

НЮБург (Нью Йорк). — Тринацятилітній хлопець Едвін Кодар дістав присуд на 30 літ тюрми за знасилування й убивство 10-літньої дівчини Елизабети Войгт в місяцю серпню. Це буде наймолодший в'язень, який колинебудь дістався до тюрми Сінг-Сінг. Перед кількома тижнями прибув до цієї в'язниці 14-літній нігерський хлопець з Брукліна, Герберт Давні, теж за вбивство. Досі таких нелітних хлопців посилали до поправчих домів.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗМЕНШЕННЯ ВЖИТКУ ПАПЕРУ.

ВАШИНГТОН. — Рада Военної Продукції зажадала зменшення вживання паперу для друку на 25 відсотків в порівнянні із консумцією з 1941. р. Директор ради Гаролд Бекенстін виказує, що продукція паперу в теперішньому часі змаліла на 75% внаслідок нестачі робочих рук, отже зменшення консумції на 25% є вповні оправдане. Щоб надолужити втрату він радить збирати уживаний попір для виробу паперових продуктів, а тоді багато робочої сили можна буде ужити на продукцію чистого паперу.

ПРИТРИМАЛИ 12 ПОВОРОТЦІВ З ЯПОЇЇ.

НЮ ЙОРК. — Зпоміж 1,222 американців, які повернулися з японського інтернування на кораблі Гріпсголл, імміграційна влада затримала для дальшого переслухання 12 осіб. Між ними є лише 9 поворотців, а 3 моряки. Початково притримали 39 осіб для переслухання, але інших вже випустили. Коли Гріпсголл прибув вперше до Нью Йорку в серпню 1942. р. федеральні агенти притримали 162 осіб, між котрими приловлено деяких німецьких шпигів.

Пані Рузвелтова про нашу участь в ЮНРРА

ВАШИНГТОН. — На пресовій конференції дискутувала пані Рузвелт konieczність видатної участі Америки в світовій регабілітації через Адміністрацію Реалфу й Регабілітації Об'єднаних Держав. Вона цього погляду, що Америка не повинна називати цієї участі „жертвою“, а звичайним „інтересом“. Америка продукує стільки харчів та інших продуктів, що вона мусить їх десь збувати. Отже як би ми не винищували наших продуктів, ми самі потерпимо. Участь в регабілітації світу повинні розуміти жінки ліпше ніж мужчини, бо жінки розуміються більше на домашніх потребах. Коли ми постачаємо продукти для ЮНРРА, то не все мусимо посилати туди готові вироби, але теж і наші та знаряддя для продукції, а це помагає людям самим стати на ноги.

БУВШИЙ АМБАСАДОР ЖАДАЄ ПРИЧИНКУ МАЛИХ ДЕРЖАВ ДО МИРУ

МАЙМІ (Флориди). — Бувший американський амбасадор до Росії Джозеф Е. Дейвис виголосив промову перед Торговельною Палатою стейту Флориди. Він сказав, що Об'єднані Держави перемагають тому, що мають одноцілий провід у війні і що малі держави вміли пригнобнитися до konieczности та з довірям здалися на провід великих держав. На цій підставі він домагається відповідної жертви від малих держав теж і для безпеки миру. Коли великі держави вміли найти способи для вигри війни, так теж треба мати до них довіря, що вони найдуть способи для вигри миру — думає Дейвис. Великі конференції в Москві, Каїро та Тегерані можливі були лише тому, що малі держави здалися в довірю на Америку, Англію, Росію, та Китай. Із цих конференцій виринуть теж і інші великі цілі через повільний процес — міркує Дейвис.

ПОТРІБНО ПІВТОРА МІЛІОНА НОВИХ РОБІТНИКІВ

ВАШИНГТОН. — Не зважаючи на те, що американський промисл затруднює вже тепер 66,300,000 людей, коли врахувати в це число й 11,300,000 воєнків, Военна Комісія Робочої Сили передбачує, що для викінчення перемоги і налагодження післявоєнних планів потрібно ще 1,500,000 нових робітників в наступному році. Це можна буде досягнути, коли покличуть 300,000 людей щомісяця аж до кінця березня, а опісля пічнуться розміщування робітників, яке потриває до липня.

Великі удари на Пацифіку

ПЕРЛ ГАРБОР. — Сильні американські повітряні сили вдарили по японських базам на островах Маршалла. З цієї кампанії видно, що Аліанти далі ведуть на Пацифіку офензиву, котру вони почали атакою Гілбертів.

У цій самій кампанії скинено велику масу бомб на ріг Глостер, на Новій Британії. Американські підводні човни затопили далі 11 ворожих кораблів. Завдяки цим операціям загальне число затоплених ворогових кораблів досягнуло 366.

ЗАГАЛЬНИЙ НАСТУП АЛІАНТСЬКИХ ВІЙСЬК В ІТАЛІЇ

АЛЖІР. — Аліантські війська поробили останніми днями наступ на цілому просто военному фронті в Італії. І восьма й пята армія поступила вперед, де дивлячись на завзятий опір ворога. Війська досягнули вже ріки Мора й острілюють стратегічно важне місто Касіно.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПЕРЕРВАЛА УКРАЇНСЬКУ ЗАЛІЗНИЦЮ

ЛОНДОН. — Червона армія вдарила в полуднево-західному напрямі від Кременчука й перервала 4 миль від Знамянки залізничну дорогу зо Зр'яманки до Сміли, що веде з України в Румунію. Червона армія заняла Цибулево, 8 миль від Знамянки, та Олександрію, 20 миль від Знамянки. Заломання німецьких ліній в цій частині України заставляє німців відступати здовж залізниць до Румунії та загрожує німецьким арміям коло гирла Дніпра.

Московський комунікат звертається з гнівом проти постійного останніми днями бомбардування Ленінграду, німецькою й фінською наволючою.

СТАРАЮТЬСЯ ВТЯГНУТИ ТУРЕЧЧИНУ В ВІЙНУ

ЛОНДОН. — Прем'єр Чорчил та президент Рузвелт, як зачувати, відбувають у Каїро конференції з турецьким президентом Ісметом Іноу. Предметом нарад є мабуть питання приступлення Туреччини до війни по боці Аліантів. Кажуть, що Туреччина, як союзниця Британії, готова приступити до війни, але вона не рішена ще, коли й як це зробити.

ЗАМІТНЕ ПРОПУЩЕННЯ

Німецька новинарська агенція вислала до контрольованої німцями європейської преси звідомлення про тегеранську конференцію, і в ній пропустила уступ, що аліантські провідники дійшли до повної згоди щодо часу й розміру операцій, які вони рішеш підприняти зо сходу, полудня й заходу.

АМЕРИКАНСЬКІ МАРИНАРИ НА ТАРАВІ. — Світлина представляє бій за летничий майдан на острові Тарава, що належить до групи Гілбертів. Японці ставили завзятий опір, але американські маринари напирали на них, не дивлячись на вбийчий огонь, поки не заняли острова. На світлині маринари атакують вал, зроблений з бервен пальм.

ПРОВІДНИКИ АМЕРИКИ, БРИТАНІЇ Й РОСІЇ НА СПІЛЬНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ТЕГЕРАНІ ЗГОДИЛИСЯ НА ТРИБІЧНУ КАМПАЇЮ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

ТЕГРАН (Іран). — Президент Рузвелт, прем'єр Чорчил і прем'єр Сталін видали спільну заяву, в якій трій повідомляють, що вони відбули тут чотириденну конференцію, на котрій виробили й утвердили спільну політику. Вони заявляють передусім, що їх держави будуть працювати разом в війні й мирі. Щодо війни, то їх військові штаби взяли теж участь у нарадах коло вироблення плану знищення німецьких воєнних сил. Конференція рішила про розміри цих операцій та постановила атакувати ворога зо сходу, заходу й півдня. Спільне порозуміння дає їм гарантію перемоги.

Конференція заявляється за тривалий мир. Це мусить бути мир, який мав би за собою добру волю подавляючої частини народів світу й усував би страх перед війною на довго. Учасники конференції при допомозі дипломатів розглядали вже проблеми майбутнього. Вони будуть старатися досягнути співпраці всіх держав, великих і малих, котрих народи в серцю й уміє за усунення тиранії й рабства, утиску й нетолеранції. Вони готові привитати їх у міру, як вони згодяться приступити до сімі демократичних держав.

Конференція заявляє, що вже ніяка сила в світі не може запобігти знищенню німецької збройної сили. Атаки Аліантів будуть шораз сильніші.

Закінчуючи конференцію, учасники ждуть з довірою часу, коли всі народи світу будуть могли жити свободним життям, не диткнені тиранією, згідно зо своїми різними бажаннями й відповідно до своєї совісті.

Конференція видала ще одну спеціальну заяву в справі Ірану. Признаючи велику допомогу, яку Іран дає Аліантам в війні, уряди Злучених Держав, Британії й советського союзу запевняють, що вони бажать удержання його як незалежної, суверенної й соборної держави.

БЕНКЕТИ В ЧЕСТЬ ЧОРЧИЛА Й СТАЛІНА.

Знагоди 69-тих народних прем'єра Чорчила влаштовано в британській посольстві бенкет, на котрому тоастановано британського короля, Чорчила, Калініна й Сталіна. Сталін, котрий пив кожную чарку до дна, відмовився пити на своє здоров'я: „Краще випиймо на червону армію“.

У спеціальній церемонії британська делегація доручила Сталінові й Ворошилові меч, котрий зроблено на замовлення британського короля в дарунку для оборонців Сталінграду.

ВРАЖІННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ В ВАШИНГТОНІ.

ВАШИНГТОН. — Вражінню офіціальних кругів з тегеранської конференції дав вислів самий секретар стейту Гол, коли він знявив представникам преси, що конференція є висловником згоди умів і як така б сумніву причиниться до справного ведення війни. Н-Згода учасників конференції в Тегерані це пера-ша й найголовніша сторона конференції на погляд неурядових обсерваторів. Замічують теж вони, що конференція не вжила щодо Німеччини фрази „безумовна здача“, хотіли би вони одначе знати щось ближче, що конференція постановила про співпрацю з німецьким народом після того, як він позбудеться нацизму й мілітаризму. Всі підносять з радістю ко-нець домагань щодо другого фронту.

Коли на приказ предсідника палати репрезентантів прочитано комунікат про заяву тегеранської конференції, конгрес стрівив її гучними оплесками. Деякі конгресмени одначе висказували негодовання з того приводу, що конференція не сказала щось більше про політичну будучину Європи. Дехто знову ждав від конференції ультиматума до німців. Сенатор Конелі, предсідник комітету для заграничних справ, привитав тегеранську заяву як один з найважніших документів світової війни. І він і інші сенатори з комітету признають її поважним ударом у німецьку силу. Сенатор Най й сенатор Тефт критикували заяву, перший за брак безпосередньої мови, а другий за її загальність.

РЕАКЦІЯ ЛОНДОНУ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН. — Кореспондент „Нью Йорк Таймсу“ описує реакцію Лондону до конференції й зяви Рузвелта, Чорчила й Сталіна як реакцію чемного захоплення.

Бритійці радуються, що конференція поклала кінець балачкам про другий фронт, що вона поклала кінець советській грі на союз з німецькою, негітлерівською, армією, та що наконець, три світові потуги не хочуть диктувати меншим державам.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменный текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подаюче число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50
На три місяці	\$1.00	Three months	\$1.00
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

У незабутню річницю

У вівторок минуло вже два роки з того дня, коли по ухах американців, настроєних почути про успіхи мирових переговорів з японською місією в Вашингтоні вдарилася вістка, що на Перл Гарбор, американський порт на Паціфіку, налетіла флотилія японських літаків і збомбардувала американські військові кораблі та портові споруди. Внаслідок цього факту Америка ввійшла в війну не тільки з азійським напасником, але й з його союзником в Європі, котрий негайно заявив себе в війні з Америкою.

Був це отже справді пам'ятний день, і тому не дивно, що в американському конгресі нашлись люди, які хотіли цей день зазначити як публичне свято. Президент однак заняв краще становище, коли він сказав, що річниця Перл Гарбору це не національне свято, а день безчестя, і не святкувати нам його, але пригадувати собі в той день, що нам треба далі воювати, поки не добудемо перемоги над тим віроломним напасником.

Своєю віроломною напастю японці задумали доклати Америку, завдати їй смертельний удар. Вони думали за одним замахом знищити американську військову флоту, що обороняє широко розкинені по-сілох Злучених Держав, словом, завдати їм такий удар, щоб від нього вони ніколи не могли піднятися та щоб війна мусіла випасти на користь Японії. Удар був справді поважний, але не був він смертельний. Американська військова флота була щоправда на кілька місяців спаралізована, але участь Америки в війні не була на все унеможливлена. Якраз віроломність нападу розбудила в Америці приємну волю до боротьби і легкодушною мирністю воєнну енергію. Замість одним ударом усмерити воєнного духа Америки японці завдали йому воскресилі. Соромний удар розкрив очі навіть найбільше завзятым недовіркам на характер і цілі азійського напасника та його союзників в Європі.

Розбуджені з приємного сну американці кинулися з подвоєною енергією до праці, щоби відновити те, що вони втратили своїм неробством і байдужістю. І люди їх праці воюють уже не тільки знають, але й їх признають. Від Перл Гарбора Америка добувала від японців одну за одною позиції, захоплені підступною напастю. Щоправда, ворог ще має великі ресурси, військові, флотні й природні, але він уже знає, що противник, котрого він задумав віроломністю зломати раз на все, видав смертний бій усім тим, що хочуть поневолити світ, та що цей противник буде боротися, поки віроломний напасник не буде зломаний, хочби ця боротьба забрала багато часу. У річницю Перл Гарбора повторяє ціла Америка: другого Перл Гарбора не сміє бути! Одинокою гарантією цього знищити авторів безсоромного нападу раз навсе.

75-ті роковини Просвіти

Дні 8. грудня цього року минає 75 років від оснування Товариства Просвіти у Львові. Основини відбулись 8. грудня 1868 року, в 7 років після смерті Тараса Шевченка, коли то його могутнє слово продисло до Галичини й пробудило земляків до нового свідомого національного життя. Перші основники Просвіти були: о. Степан Качала; Анатоль Вахнянин, д-р Омелян Огоновський, Омелян Партицький, д-р Кирило Сушкевич, Юліян Романчук, і чимало інших українських патріотів.

З того часу працювало багато українських діячів у проводі Просвіти, працювали безкористовно, на службі народові, щоб поширити просвіту й національну свідомість серед українських мас.

Товариство Просвіти слушно називали матірню українських товариств, і вона є першою матірню Просвіти, що повстала на землях українських і закордоном. Просвіта дала зачаток і основу освітньо-організаційній праці українців у нових часах.

Головна діяльність Просвіти у Львові була по селах у Галичині.

Там закладали читальні, а у них бібліотеки. При читальнях бували театральні гуртки, хори, а далі виростили й кооперативні крамниці й шадлиці. Будували також власні доми для читальні та інших товариств і підприємств. І як Просвіта у Львові була матірню рідних товариств в Україні, так сільська читальня Просвіти ставала матірню місцевих українських товариств, джерелом та осередком організованої життєвої праці українців. Пізніше виростили Січі, Соколи, що дали Січових Стрільців і воєнків Української Галицької Армії, я-

ка боролась за волю й незалежність України.

Просвіта українського села, це найбільша заслуга матірньої Просвіти.

Коли в 1893 році Просвіта святкувала свій 25-літній ювілей, й Іван Белей з того приводу написав книжечку, організація була вже доволі поширена у краю, але загальні осянки по селах не були ще такі помітні й великі як у 50-літній роковини. Тоді то, у грудні 1918 року, члени Просвіти, члени тисяч читальні йшли із зброєю обороняти рідний край й столицю Львів перед польськими наїзниками. Однак Просвіта не обходила тоді свого золотого ювілею. Була примушена через наїзд відкласти його на... пізніше.

Та опісля Галицька Україна, а з нею й Просвіта з великою мережею читальні, попала у важку польську неволю. Й замість святкувати роковини, прийшлося їй перебути важкі терпіння. В 1930 році польська окупаційна влада уклала над читальнями й читальниками розбишачі погроми, які називали „паціфікацією”.

Важка була польська окупація для українського народу й його Просвіти, а за нею прийшла ще советська окупація, а потім німецька.

І сьогодні 75-ті роковини Просвіти знову зустрічає у неволі, в німецькій нацистичній неволі. Мільони поневолених українців зустрічають їх сумно, серед захлвливих руїн, знищення й голоду.

Хіба закордоном, на вільній землі Вашингтона і в Канаді, свобідно сьогодні українці спомянуть Просвіту у Львові, заслужену матір українських товариств, у її 75-ті роковини великої праці й заслуг для української нації.

Головна причина революційних потрясень

Ще заки конгрес уневажнив закон в справі китайської імміграції до Злучених Держав була поведена поступовими американськими колами довга пропаганда, щоб направити кривду, зроблену китайському народові, відомому з старої культури, як і цього, що так по героїськи бореться з японським наїзником. Як знаємо, кривду направлено, хоч по правді, це для китайців більш моральна перемога ніж практична, бо число китайців, яке буде тепер допускати до Америки й зможе набути амери-

Головне — людина.

Між тими, що писали на тему расової рівності, був і китайський філософ та письменник Лін Ютанг, якого писання тишають в Америці великою популярністю. Його вважають тут виразником китайської духовності. А що він пише часто теж і про такі політичні справи як світове замирення, а Китай є нашим союзником як четверта велика світова потуга, що має перед собою велику будучину, то вартує слідкувати за думками цього китайського філософа і в тому відношенні. Тим більше, що він висказує думки, які кружляють у головах керманів демократичного Китаю, а зокрема генераліссімуса Чянг Кай-шека та його славної дружини.

Шукаючи за принципами (Free World, June, 1943), що повинні ввійти в основу світового замирення, чи світової спілки, Лін Ютанг підкреслює, що в першу чергу треба нам пам'ятати, що всі ми — люди. Коли китайський філософ і релігійний реформатор Конфуцій дізнався, що згоріла стайня, то він не питався, за те, чи згоріли коні, а за те, чи згоріли — люди. Лін Ютанг каже, що він не дбає за те, чи вигинуть в світі певні звичаї чи породи псів чи коней. Таке розумовання, каже він, може дещо видаватися „орієнтальним” чи „поганським”, але він за те не дбає. Пише те, що відчуває і додає, що його турбує те, що є в світі багато таких „гуманістів”, що більше дбають за псів ніж за — братерство людей. Що є багато таких, що поводяться як той бульдог, що дуже привязується до одної людини, а завіз би свого брата, ірландського пса, лишень тому, що його хвіст гладкий, а тамтого волохатий.

Так і дехто з „західних культурників”, каже Лін Ютанг, глядять на „косокі” китайців, а знов дехто з китайців на західників, і то тому, що в них буває волосся на грудях чи раменах.

Ось такі речі існують і вони досі заважували в життю людей і народів. Але чи мають далі заважувати, коли хочемо заводити новий лад у цілому світі, коли думаємо про світову кооперацію, спілку, чи федерацію?

Лін Ютанг звертає увагу, що ми беремося тепер за перебудову світа, а в душі, в нашому відчутті ми ще далі стоїмо на племіннім чи расовім становищі. Ми ще далі відносимося у душі один до одного в такий спосіб, як бульдог до ірландського пса... І не даємо собі справи з тих різномордних проблем, що через те повстають.

Китайський вчений нагадує нам твір старого грецького фі-

лософа Аристотеля про різні суспільні устрої. І звертає увагу на ту правду, яку він уже давно висказав, коли обговорював головні причини бунту людини чи народу. А нею є: Бажання рівності, коли люди вважають, що вони такі самі добрі, як ті другі, що мають від них більше; а далі бажання нерівності і вищости, коли якісь люди вмовляють в себе, що вони вищі, а мають стількі, а то й менше, що ці люди, що їх вони вважають від себе нижчими.

Лі Ютанг каже, що колиб Аристотель жив сьогодні, то він повторив би ось ті свої заваги перед тисяч літ, якщоб обговорював причини, чому іде так тяжко з світовим замиренням та з світовими федераціями, та чому так часто повстають революційні потрясень.

А також цей старинний філософ заявив би, що ніхто не відумує тепер такої форми світового правління, що її можнаб вважати тривалою, такою, що вже не знає ніяких революційних потрясень. Зате доважив би, щоби створити те, що в даних обставинах є можливе до здійснення, не дурячи себе якимись утопіями, а беручи народи і держави, такими, якими вони тепер є.

Та, коли вже осягнемо світове замирення, то, каже Лі Ютанг, сам Аристотель порадив би нам мати для охорони і вдержання того мира „світову поліцію”. Тільки він добре розважив би, хто й що має бути під поліційним оглядом, та з кого та поліція має складатись. Він наприклад, порадив би, що поліція зможе охоронити тільки те, на що буде загальна згода, бож поліція одержує свою силу від загалу і того, що вона має почуття справедливости, а не від газових бомб чи машинних криків.

Аристотель, каже Лі Ютанг, ще зазначив би, що вдержування при допомозі такої поліції несправедливого порядку булоб вдержуванням силою такого стану, який повинен підлягти зміні. Тому порадив би добре застановитись над такими справами, як от вдержування надалі силою такого несправедливого стану, який був передше.

Аристотель, каже Лі Ютанг, також звернув би на увагу, що треба держати під поліційним оглядом грабіжницьких сусідів. Ось тих імперіялістичних, агресивних, що все завдають іншим спокійним, народам повно клопоту. Та Аристотель здавав би собі теж добре справу з цього, як це тяжко здійснити. Бож треба булоб виключити всіх імперіялістів! Тому порадив би вийти з цього стану.

Але як ви можете її не навидіти? — О, як я їх усіх ненавиджу, до смерті ненавиджу: і того Леона, і твого батька, й її, усіх, усіх тих, що для грошей відракаються життя й сумління, та це й інших потоплюють ураз із собою в ті прокляті золоті калюжі!

Але щож вона вам винна? А, зрештою, мамо, ви любите мене, свою єдину дитину? — Чи це можеш питатися? — бажаете мого щастя? — Більше, ніж собі самій. — Ну, то зробіть те, про що вас буду просити.

— Що зробіти, синку? Хвилевий вибух давньої енергії швидко погає у душі Рифки, і вона знову сіла, безладна й отяжкла, як була перед хвилею. — Підіть самі до Леона, поговоріть з ним, уладьте, умовтеся, щоб ми якнайшвидше заручилися, уладьте мое щастя! — Твоє щастя, синку?... Добре, добре! — сказала Рифка, небагато розуміючи з його бесіди.

— Так, мамо, мое щастя!

го так, щоби вирішити проблему компромісом: затягнути до такої поліційної служби всі держави в такий спосіб, щоби виразно виходило, що ніяка з них не є горою, що всі є рівні.

За Джеферсонську демократію.

Ось така „світова поліція” булоб властиво свого роду „світовим урядом”. Значить, що повиннаб мати якусь „конституцію”. А властиво повиннаб визнати якісь певні принципи, згідно з якими вона правилаб світом, а властиво охороняла його перед повним світовим потрясінням.

Лі Ютанг доважив би, щоби в таких справах піти за практикою китайського народу. Він каже, що китайці правили своїм краєм чотири тисячі років без адвокатів і поліції. І то правили величезними просторами, придержуючись властиво таких самих засад, які видвинув на американській землі Томас Джеферсон, а які звичайно називаємо демократичними засадами. В тієї китайській практиці „поліція” мала дуже мало до говорення. Такий наряд як китайський, що регулює своє відношення до державної влади піснями, музикою і різними обрядовими обходами, не любив ніколи поліції й тепер її не любить. І не вірить в її силу з тої причини, що бере під увагу людську слабкість, яка виявляється в тому, що поліція чи поліцію можна підкупити...

Значить, що властива сила повинна би бути побудована на чімсь сильнішим. А це на таких високих і благородних засадах, які видвинув в Америці Джеферсон. Тому саме, що ті демократичні засади ввійшли в кість і кров американського народу, американець не є і не може бути добрим імперіялістом.

Каже Лі Ютанг: Америка не є за добрим демократом, щоби міг стати успішним імперіялістом. Американець має вдержуванням поклати чужинця по плечах, так, як це тепер трапляється з американцями в Індії, що американський воєк полпескає по плечах індійця. Цього, каже Лі Ютанг, імперіяліст ніколи не повинен робити! Бо той чужинець, що його покленано, подумает собі на другий день: Так я такий самий, як він! А як так більше чужинців зачне думати, то — „гуд бай з імперією”.

Виходилоб з писання китайського філософа, що властиво, якщо треба мати „світову поліцію”, то американці ще найкраще надаються на таких „полісманів” з тої простої причини, що вони ще найліпші з усіх демократи. Правда, і він має деякі побоювання. А виходять вони з цього, що Америка стала тепер великанською потугою. А велика сила — це небезпечна річ, каже Лі Ютанг. І тому він радше бажав би бачити Америку не такою, що вживає цієї сили, як таким лікарем, що розсліджує різні хвороби... яким властиво Америка досі була. Боїться, щоб американська сила не була використана іншими для таких цілей, що не в згоді з американськими демократичними ідеалами.

Та так складаються світові обставини, що Америка мусить не тільки розсліджувати хвороби, але такі в багатьох випадках і сама й лікувати. В тому криються великі небезпеки для самої Америки. Але ніщо не вдієш. Тому, коли вже так мусить бути, треба нам держатись певних принципів, себто засад Томи Джеферсона. Сам же китайський філософ визнає, що вони дуже сильні й підібні до тих, що вдержали китайський наряд чотири тисячі літ при життю.

(Дальше буде)

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

82)

— Ну, то прощай! Я йду і пришло сюди свою матір, щоб полагодила цю справу. Вона мусить це зробити для нашого щастя. Прощай, серце!

І він пішов. — Що за сила, що за рішучість, що за гаряче чуття! — шептала лана від розкоші Фанні. — Ні, ні, зовсім не те, що інші бліді, мізерні кавалери. Як я його люблю, як безконечно я його люблю!

Між тим Готліб покванпо пішов додому. Він уже повідомлений був про те, що батько знає про його побут у Дрогобичі. Мати розказала йому все, коли, заставивши потаємно дещо з своїх грошей, доручила йому жадані гроші. Готліб нічого не сказав на ту вість; нова гаряча любов до Фанні прогнала його гнів на

батька; він тепер далеко радіше був би послушав батькового приказу й вернувся жити додому, колиб тільки Герман видав був такий приказ. Та ні, Герман нічого не приказував, немов зовсім не дбав про сина, очевидно, ждав, аж той сам покається і поверне до нього. Готліб знову не хотів цього. Кілька разів вони стрічалися на вулиці, але Герман усе творився, немов не знає того молодого, вистроєного панича, а Готліб знову не хотів перший податися. Додому до матері забігав Готліб рідко і то все тоді, коли батька не було. Але тепер діло було спішнее, і він увійшов, хоч служниця сказала, що пані є в покою, а пан у своїм кабінеті. Нехай собі, йому до пана нема ніякого діла. Рифка сиділа в покою, ви-

півши очі в стелю. Нещаслива руйна її душа доходила до кінця, стала тепер на тій порі, коли по великій роздрозненню наступає омертвіння, бездумна отяжілість, туманюча меланхолія. Вона цілими днями сиділа на однім місці, говорила мало й якимсь вялим, розбитим голосом. Бачилось, що недовгий невловимо дика енергія її волі тепер десь до всім пропала, розприслася на кусинки. В тім стані одубіння можна було зробити з нею, що хто хотів. Одне тільки осталося в ній живе життя — любов до сина і ненависть до мужа. Герман дуже турбувався тою зміною, в котрій він бачив ознаку якоїсь тяжкої недуги, але лікарі впевнили його, що це ознаки надмірного роздрознення й ослаблення нервів і що треба тільки спокою. Цілий день ніхто до неї не творився, окрім хіба що служки закликали її до їжі або до постелі. Але знов певно й те, що такий спокій, мертвячий, пустий, биваючий, не був для неї ліком! Готліб, занятий своєю лю-

бовою, зовсім не вважав на її стан, але скоро тільки ввійшов до покою, зараз прямо приступив до діла. — Мамо! — сказав він, підходячи й сідаючи обіч неї. В її мутних, погаслих очах засвітилася живіша іскорка. — Чого, синку? — Чи Леон Гаммершляг хотів сватати за мене свою доньку? — Леон? Ага, правда, той поганець хотів. — І що ви сказали йому? — Я радше умру сама, ніж маю прийняти її до себе! Готліб гнівно, майже люто позирнув на неї. — Дурні ви, мамо! — Чому, синку? — Бо я іменню Леонову доньку люблю і радше вмиру, аніж вона малаб бути не моєю. Рифка зірвалася на рівні ноги. Слова Готліба були для неї немов сильним пробуджуючим ударом. — Це не може бути! — сказала вона міцно. — Те мусить бути! — сказав Готліб з притиском. — Але як же ти можеш її любити?

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ТАБОРІ НІМЕЦЬКИХ ПЛІННИКІВ

Ф. Г. Алетсон Кук, дописувач Нью Йорк Таймс-у, відвідав табір німецьких воєнних плінників в горах Алегені, недалеко Гвайт Солфур Спрингс у Вест Верджині. В тому таборі перебували початково італійці, тепер їх звідти забрали, а примістили німців. Це дало дописувачеві спрому зробити деякі порівняння між поведінкою й характером одних та других.

В таборі перебуває 1,000 полонених. Табір оточений огорожею з кільчастого дроту, а для його стороження приделані американські воїни, які приміщені на вежах у певних відступах. У нутрі табору нема бараків, а шатра, що містять по 50 людей. Ліжка мають матерію та сітки, отже дають таку вигоду, яку мають американські воїни. Харчі дістають полонені в таких самих вимірах, як американські воїни. Вони поділені на групи, складені з 250 полонених. Вони мають самоуправу, бо самі вибирають командантів і їх безумовно слухають. Харчі варять в таборній кухні самі, поскільки можна в німецькому стилі, а не люблять американських „сіріалс“ на снідання. Доглядають чистоти табору і за це не дістають ніякої плати. Але на підставі міжнародного права побирають 10 ц. денно і за ці гроші можуть купити собі деякі предмети в кантині, як: цигаретки, прилади до чищення взуття, голки, нитки та дещо з харчів. Декого із них беруть фермери на полеві роботи і за це платять їм по 80 ц. денно. Ті заробіткі дістає управа табору і половину з них виплачує на руку полоненим в металевих значках, які мають обіг в таборі як гроші. Другу половину плати перешлюють в таборній, місцевій касі до виплати при кінці полону. Як робітники, полонені поводяться взірчево і радо сповняють всі послуги. У часі роботи співають, а таксамо гомонять німецькі пісні і в таборі при всяких нагодах.

Вони все заняті. На розривки йдуть лише разом, звичайно на забаву копаного м'яча. У вільних хвиликах все студіюють. Студіюють мови, головню англійську, хемію, та інші природничі науки, бо надіються повертати до рідного краю. Встають рано в год. 5.30, а спати йдуть в год. 11. Читають американські газети, головню Нью Йорк Таймс і німецьку Стаатсцайтунг з Нью Йорку. Читачи вісти про німецькі поразки, не вірять цим вістям, а кажуть, що це лише ворожа пропаганда. Таксамо не вірять картинам, що представляють збомбардовані німецькі міста. Німецькі поразки толкують собі як хвилиний відворот, і

свято вірять в оконечну німецьку перемогу.

В табір полонених не вільно заходити посторонним людям і лише американські офіцери їх відвідують на випадок потреби. Кореспондент, що дістав дозвіл відвідати табір не мав права розмовляти з полоненими, але довідувався про все, що хотів знати, від офіцерів. До американських офіцерів ставляться з найбільшою пошаною, і коли вийде офіцер до табору, всі переривають роботу та стають на „позір“. При розмові з офіцером випростовуються і салютують по американськи. Як довго офіцер розмовляє з ними про якінебудь справи, радо відповідають. Але як лише згадає про поразку німців, зміцня замовкають. Так свято вірять в перемогу Німеччини, що як один з полонених перечеитав Нью Йорк Таймс і начеркнув на листівці воєнних звідомлень його лінію, то рано найшли його побитим. Отже віра в нацистівську перемогу не лише походить з переконання, але ще і з невидимого наказу.

Під релігійним оглядом вони належать у 80 відсотках до католицької та протестантської церкви, а лише решта каже загально, що „вірять в Бога“, тобто признаються до цієї номоводної релігії, що її ввів Гітлер. Дехто з них покидає нацистівську релігію, а переходить на християнство.

Поведінка їх взірцева і впродовж цілого року не було ні одного випадку, щоб котрий з них був засуджений на таборній арешт — „гардагас“. Як були італійці, то їм це часто траплялося, бо вони були веселі, сварливі, та попадали в навіть у бійки. Між німцями цього нема. Італійці купували американські бонди, воєнні позички, просили, щоб їх залишили в Америці і вибирали перші громадянські папери. Як прийшли німці, вони зміцня поперемають італійські образки та прапори, що були на різних таборних предметах і заступили їх німецькими. Дуже не люблять італійців і їх легковажать.

Тікати не пробують, кажучи, що Німеччина віддалена на 3,000 миль від їх табору, отже навіть, якби декому вдалося втекти, то він хіба прийшов би над беріг моря і там вже мусів би стати. Загалом офіцери видають про цих плінників такий осуд: Як одиниці вони не існують в таборі, але як організація вони знамениті“.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Різдвяні дарунки воєнним полоненим

Завдяки старанням Американського Червоного Хреста, що почалися вже кілька місяців тому, воєнні полонені Союзних Держав матимуть змогу як саїд зустріти Різдво, не зважаючи на тимчасове перебування в полоні. І у них будуть лунати різдвяні коляди, горітимуть свічки, будуть влаштовуватись різні забави, вистави, матимуть і вони цукерки, печиво, дарунки.

Особливу увагу Червоний Хрест звернув на дарунки з харчами, з огляду на потребу в них для полонених. Американський Червоний Хрест вислав поперх 700,000 харчових пакунків через Інтернаціональний Червоний Хрест для розподілення між полоненими з армії Союзних Держав. Кожен пакунок важить 1 фунт, на ньому спеціальна різдвяна печатка, в середині різдвяна картка з привітом.

Ті 700,000 паунків направлени югославам, бельгійцям, французам, полякам, голляндцям, норвежцям та грекам, що знаходяться в таборах для полонених в Німеччині та в інших країнах Осі в Європі, а також російським воєнно-полоненим у Фінляндії. Крім цигареток, тютюну і цукерків, в тих пакунках є консерви з м'яса, молоко, печиво, кава, цукор, мармеляда, мило та інші річі.

Для американських воєнних бранців, що перебувають в європейських таборах, відправлено через Женеву 10,000 спеціальних різдвяних паунків. Кожен з них завернутий в колірний папір і містить у

собі консерви курятини, тісточка з овочами, зацукровані оріхи і фрукти, оріхове масло, сир, конфітури, каву, чokolю, цигарки, 12 колірних свічок та дві хусточки. Крім того вислано 10,000 різних карт і таблиць до гранія Моллодечим Відділам Червоного Хреста.

Американським воєнним полоненим на Далекому Сході вислано пакунки, призначені для розподілення на Різдво, ще на початку осені, на кораблі „Грінголм“. Таких паунків відслано 140,000, вагою в 13 фунтів кожний. В пакунках є одиг, тютюну, медичні засоби, книжки та інші річі. Ці пакунки мають бути розподілені почасти серед полонених і інтернованих на Філіппінах, решта серед тих, що знаходяться у таборах для полонених на інших територіях, занятих японцями.

Фонди для тих посилок от-

римано з армії і флоту Злучених Держав, від різних урядів на вигнанні, від громадських добродійних організацій, від Червоного Хреста, від „УМСА“, від Національної Католицької Добродійної Конференції та від федерального уряду.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НОРТГЕПТОН, ПА.
Відзначення.

Майже щодня читаємо в американській і українській пресі про хоробре відзначення наших хлопців на воєнних фронтах американської армії. Мишові невіді відбулось в нашій українській православній церкві зараз по евангелію, декорування вдови п. Анни Керіб. Пані Керіб має трьох синів, з котрих один наймолодший тех. сарджент Пилип повинн службу на Далеком Сході на бомбовику як гарматчик. В останній виправі проти японців, його бомбовик затривався враз з цілою залогою, тому його відзначення, а це „Ейр Медал“ і „Флаінг Крос“ одержала мати.

Наш парох о. М. Мостенський насамперед в англійській мові, а відтак в українській, підніс велику відвагу і посвяту наших українських жовнів, а це заслуга наших свідомих матерей, які уміли виховати своїх дітей на чесних, відважних та свідомих громадян Америки, а також уміли впоїти любов й до свого поневоленого українського народу. Честь всім таким релігійним і свідомим матерям!

Відтак о. М. Мостенський представив висланого представника з Вашингтону, майора Дж. Филпатрика, який перед розвинним американським і українським прапорами перечитав листи, від генералів командантів воздушної флотії, в яких піднесено хоробрість й відвагу сардж. Пилипа Керіб та вміщено многі його виправи проти ворогів. Гратулюючи п. Керіб, майор висловився з признанням для неї, як матери, яка віддала трьох синів на воєну службу, та сказав, що ті відзначення її сина будуть нагадувати хоробрість й посвяту сардж. Пилипа в обороні свободолюбної американської держави.

Тепер всі присутні разом з хором відспівали американський гимн. Ця мала церемонія дуже поділила на присутних. Особливо матерям лились слези зі зворушення й болю, уявляючи своїх синів в кріпавих боях з ворогами. Згадалий майор був прийним на цілій Службі Божій. По скінченню відправи, працюючися з священником, хвалив спів в нашій церкві та обряд, який перший раз в своїм життю бачив. Наша громада має більш сотки хлопців у військових рядах. Один є вже убитий на полі бою, а тепер другий страчений.

Привний.

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ В ГАМБУРГУ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — Наспівши до Швеції німецька преса містить розпорядження поліції в Гамбургу, що польські, російські й українські робітники, яких прислано відбудувати знищене альянтською воздушною силою місто, мусять носити на руках вишите слово „Ост“ (Схід). Як кого прилапають без того, то буде караний тяжкою працею і голодом.

Поліційна остерога говорить, що привезені зі Сходу робітники не мають права виходити вечорами на місто і, що їм не можна розмовляти з советськими воєнними полоненими.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КУЛЬТУРНА Й ПРОПАГАНДИВНА ПРАЦЯ.

Дуже важною проблемою під цю пору є виховання дітей. Читаємо скрізь по часописах про різні клопоти з доростаючою молоддю. Неморальність поширюється в застрашаний спосіб так, що власті шкільні, а з тим і родичі є у великій журбі.

Для кращого порозуміння між учителями і родичами відносно виховання дітвори шкільної, основоюється по школах клуби родичів і учительок. В тих клубах влаштовуюється раз у тиждень сходини, де матері разом з учительками обговорюють поведінку дітей і їх поступ в науці. Позате на кожній такій сходині настоятелька чи директорка запрошує якогось лектора, а в більшості лектору, з рефератом, який давав би якісь вказівки чи ідеї у справі виховання дітей. Така система є, і в школі, до якої ходить мій синок Янрослав. І між ними одного дня приніс карточку зо запрошенням, що на сходинах в клубі учительок і матерей в школі Джорджа Вашингтона при дев'яти Милі Вендаїк, Міш., промовлятиме пані Юлія М. Шустакевич, співдиректорка української Радіо Програми, на 16. листопада зараз по шкільній науці.

Кілька днів по лекції знова директорка прислає карточку через сина, що хоче мене бачити. Пішла я таки на другий день. А директорка таки відрашу: „А для чого ви не прийшли? Ми на правду дуже багато скористали з реферату пані Шустакевич. Реферат був на тему „Виховання дітей в Україні“. Ми багато дізнались, серед яких обставин виховуються діти у вашім ріднім краю. Це велика різниця виховання життя і обставин дітей тутеш-

ніх американських, а українських. Нас було коло п'ятдесяти і ми всі дуже вдячні пані Лекторці за цінний реферат, як також за Святий Вечер на Україні і колядки, бо мала кілька рекордів зі собою, як також колекцію чудових українських вишивок. Кажу вам, пані Біловус, це все зробило на нас колосальне враження. О! шкода, шкода, що ви не були.“ І ще багато наговорила мені різних компліментів про багатство української культури і про паню Шустакевич як добру переповідачку цього. Я слухала і в душі раділа і дивувала потаємно пані Шустакевич за гарну і корисну працю для рідного українського імени.

Як гарно і корисно було би, як що ми малиб таких лекторок в Америці більше, а маємо жінок і навіть з високим образованием, але вони поховали це образование в вузькій домашній куточці і сплять з ним, ніхто не має користі ні вони самі ні Україна.

Пробудіться, сестри, Вас кличе наша так тепер кривава і в огні горюча рідна Україна.

Анастасія Г. Біловус.

ДАРУНОК ГІДНИЙ ДО НАСЛІДУВАННЯ

Два тижні тому я отримала книжку під наг.: За волю України, вислану самим автором книжки з Канади. Хоч я мала нагоду прочитати її зараз потім, як Свобода її проголосила (1939 чи 1940. р., не пам'ятаю), однак утишилася, що буде моєю власна. Сіла зараз читати і як вона є тепер на часі до читання, коли то про ту біду Україну тільки тепер торгу. Скінчила, написала лист до автора Лугового, писала і подякувала за пам'ять про мене. На превелике мое здивування відписує п. Луговий, що книжку заплатила і казала вислати на мою адресу Анастасія Біло-

вус. Якщо то згадана по імени з Дітройту, Міш., то шановна добродійка знала уже читачам Свободи з таких несподіваних дарунків з попередніх літ. Вона дає нам добрий приклад, які дарунки з нагоди надходячих свят Різдва можна давати, з яких лишиться пам'ятка на довгі літа. Тож переглянемо список книжок у Свободі і виберім кілька, а всі вони гарні і поучачі для рідних і знайомих. Зробім, як зробила Анастасія Біловус. Не маючи адреси п. добродійки, отсею дорогою при нагоді складало її щирю подяку.

Вдячна Е. Лудяк.

СЕНАТОР ВАНДЕНБЕРГ ЗА ІНТЕГРАЛЬНІСТЬ ПОЛЬЩІ.

ДІТРОЙТ, Міш., (ОНА). — Сенатор Ванденберг написав до видавця газети „Дзеннік Польські“ листа в яким говорить, що якби Польща не вийшла з цієї війни сильною, цілою і добре забезпеченою, то це було б просто переступством, бо Атлантийський Чартер говорить, що війна не сміє робити ніяких територіальних змін без згоди місцевого населення.

Сенатор очевидно є за те, щоб Галичина і Волинь належали до польської держави.

ВПЛИВ АЛІАНТСЬКИХ БОМБАРДУВАНЬ НА НІМЕЦЬЧИНУ.

ВАШИНГТОН. — Місцеві військові знавці кажуть, що рейди бомбовиків на Німеччину будуть мати велике значіння для поступу війни; мовляв, через них німці не будуть могли ставити справного опору Алянтам, як ці почнуть інвазію Європи.

ГЕНЕРАЛ ДЖЕЙМС ДУЛІТЛІ, котрий, як кажуть, має вийти до кабінету президента Рузвельта як секретар авіації. Створення такого поету домагаться конгресмен Джордж Бендер з Огайо.

ГЕШТАПО ПЕРЕБРАЛО ВЛАДУ В КРАКОВІ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — З Кракова повідомляють, що Гайнріх Гімлер видав розпорядок на основі якого Гестапо перебрало в Кракові владу. Старі державні урядовці тепер підлягають не цивільній адміністрації, а Гестапо. Шефом центрального департаменту в Кракові є д-р Красгар, а районним губернатором д-р Бургсдорф. Департаментом публічної безпеки завідуватиме бувший командант штурмової дивізії — генерал Вільгельм Копп.

Знавці німецьких відносин в Польщі передбачають, що в короткому часі Гестапо перебере в свої руки владу в цілій Польщі, бо цивільна окупаційна влада не може дати собі ради. Поляки все більше бунтуються і винищують німців до той міри, що Гестапо мусить витрачувати багато людей і енергії на те, аби боронити й хоронити цивільних державних урядовців від польського народу. Тепер їх будуть забирати деінде, а Генерал-губернаторством буде правити Гестапо.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯК НАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ

РОЗБИТА ГАРМАТА. — Маринар Р. Ф. Вест з Токсону, Арізона, одинока жива людина в шім японським панцирним гнізді на Тараві, острові на Паціфіку, по розбиттю його американськими великими гарматами. Коло сходу до позиції лежать трупи двох японців.

- ① "Japan shall be stripped of all the islands in the Pacific which she has seized or occupied since the beginning of the first World War in 1914."
- ② "All the territories Japan has stolen from the Chinese, such as Manchuria, Formosa and the Pescadores, shall be restored to the Republic of China."
- ③ "Japan will also be expelled from all other territories which she has taken by violence and greed."
- ④ "In due course Korea shall become free and independent."

ЯПОНЦІВ ОБДЕРУТЬ З НАГАРБАНОГО ДОБРА, — говорила конференція Рузвельта, Чорчила й Кай-Шека в Каїро. Карта показує поглядово, що саме мають забрати Алянти Японії по перемозі: 1) острови на Паціфіку, котрі вона захопила від початку першої світової війни в 1914. році; 2) всі території, котрі Японія загарбала від Китайців як Манчурію, Формозу й Пе-кадорес, а котрі будуть повернені Китаєві; 3) крім цього Японію проженуть з усіх територій, котрі вона загарбала насильством або жадністю; 4) остаточно Корея має стати вільною й незалежною.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

З КОВЕРТАМИ І ГАРНИМИ ВІРШАМИ в українській або англійській мові. 5 і 10 центів кожна.

Замовляйте картки тепер, поки ще є добрий вибір. Вишліть моні-ордер, або марки сьогодні і будьте певні, що будете мати прекрасні картки на Різдво. Належитість треба залучити разом з замовленням. (На С. О. D. не висилаємо).

"СВОБОДА," P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Вишліть мені _____ карток за що залучаю \$ _____
 Імя _____
 Адреса _____
 Місто _____ Стейт _____

РУМУНСЬКА ДЕРЖАВА ВАЛИТЬСЯ.

АНКАРА, Туреччина, (ОНА). — Турецькі кореспонденти в Букарешті повідомляють, що румунський генеральний штаб остро критикує поведінку німецьких генералів з румунським військом. Кажуть, що під Сталіноградом румуни втратили дев'ять дивізій, цебто 167,000 людей. Як німцям прийшлося втікати, то вони частку свого військового забору забрали, а румунів вивезли. Те саме німці зараз роблять з румунським військом на Кримі. Своїх вивозять, а румунів лишають на Божу волю. На Кримі тепер знаходиться від 60,000 до 80,000 румунського військового і як німці не змінять своєї тактики, то ці люди готові пропасти. А якби так сталося, то Румунія втратила б більшу половину своєї армії. Військові знавці обчислюють, що завдяки головному німецькому штабові, який ніколи не жалував румунської армії, румуни втратили більш як пів мільйона військового.

Наслідком таких великих втрат в людях, серед румунського населення запанував дефіцит і зневіра. Багаті люди вже від року виїждять закордон, а хто не може виїхати, то висилає туди гроші. В звідомленні швейцарських банків говориться, що румуни вже перевезли до Швейцарії мільйони франків, а турецький консулят репортує, що мало не вся багата класа збирається виїхати до Туреччини.

Німецька господарка в Румунії довела край до банкрутства, і як тільки червона армія переступить румунську границю, то можна сподіватися, що в краю наступить анархія. Багаті будуть втікати, а нарід буде мститися на правлячій класі за те, що дозволила німцям зробити з Румунії собі колонію. В Басарабії і на Буковині вже так робить і румунська влада не може дати собі ради. Партизани наскокують на поліційні постерунки, вбивають жандармів і забирають зброю. В Трансильванії вже дійшло до того, що всю владу перебрав німці, бо румуни не могли справитися з партизанами.

Політична ситуація в Румунії також дуже неясна. Уряд генерала Антонеску мав посваритися з німцями, а серед народу він немає ніякої популярності. Антонеску старався втягнути до співпраці провідника селянської партії Маню, але він відмовився, бо не хоче бути при владі тоді, як будуть Румунію парцелювати. Ходять чутки, що Советський Союз має на цілі не тільки Буковину і Басарабію прилучити до себе, але відірвати Румунію від Чорного моря, щоб на будуче вона не могла помагати німцям робити заколот в Європі. Кажуть, що Болгарія мала би дістати Добруджу і мати з Советським Союзом спільну границю. Якби так сталося, то з Румунії нічого не осталося б. Тому власне опозиційні партії в Румунії, яким Антонеску хотів би передати справу похорону румунської держави, не хочуть мати з теперішнім урядом нічого спільного.

НОРВЕЖЦІ БОЙКОТУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ТЕАТРИ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — Шведська газета „Ния Дагліт Аллагада“ поаістала вістку про те, що норвежці постійно бойкотують німецькі театри. Як націсти зайняли Норвегію, то кілька тижнів пізніше сконфіскували всі місцеві кіна і зачали показувати німецькі фільми. В першу чергу показували, як то вони завоювали Польщу. Німецька команда в Норвегії хотіла вплинути на публіку, що німецька армія непереможна і, що найніхто собі не думає, що її буде можна колибуть з Нортегіи вигнати. Але норвежці публіка інакше все те брала. Вона сміялася з німецьких воєвків і робила неприємні для німців зауваження.

По якійсь часі німці змінили тактику переконування норвежців про свою непобідність і почали висвітлювати фільми пропагандивного змісту. Показували, які в Німеччині порядки, як німецька держава добре про своїх громадян, як опікується дітьми, хворими, тощо. Популяризували Гітлера, Герінга, Госса і німецькі краєвиди. Але й тут вони не дописали, бо дивлячись на те, все, люди казали: якщо в Німеччині все так гарне і добре, то чого ви сюди прийшли?

Тепер норвежці вже цілком не йдуть дивитися на німецькі фільми. Підземні організації вивілили німцям бойкот і розповсюдили летючки, в яких говориться, що ні один шануючий себе норвежець не повинен дивитися на німецькі фільми. А як кого спокуність вступити до кіна, то най знає, що його також чекає бойкот.

Німці сміялися з того. Вони гадали, що норвезький нарід не є аж такий свідомий, щоби слухав лідерів нелегальних організацій, але пізніше переко-

налися, що норвежці є більш солідарні, ніж націсти думали. Кажуть, що в Троємі кіна пусткою світили, і що навіть за дувно ніхто не хотів дивитися

ПОКИНУЛИ МЕДИЧНІ ПРИЧАНДАЛИ. — Покидаючи остров Тараву про завзятих боях, японці оставили американцям ці скриньки з медичними причандалами. При сході до полевого шпиталю оглядає їх воєк Мек-Навей.

на німецькі фільми. Наслідком загального бойкоту — німці замкнули два театри, а третій призначений для німецьких родин.

ВАТИКАН В ОБОРОНІ ПОЛЬСЬКИХ ЖИДІВ

БЕРНІ, Швайцарія, (ОНА). — З Італії повідомляють, що як фашистський режим заломився, то до Риму почало наїздити багато польських жидів. Це переважно люди, яким давніше вдалося втечи з Польщі до Франції і які ховалися від всевидючого ока Гестапа в полудневій частині бувашої французької республіки. Жиди прибули до Риму з надією перебути тяжкі часи і пережити до тої часті Італії, що знаходиться під альянтською окупацією. Однак німці зауважили, що в Римі знаходиться поважна кількість жидів і почали їх висилувати. Арештованих тримали якійсь час в тюрмі, а потому вислали в Галічину. Довідавшись про це, Папа відбув з німецькою командою розмову і сказав, що німці не мають права переслідувати жидів на чужій території.

ФРАНЦУЗЬКІ ПАРТИЗАНИ ПРИ РОБОТІ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, (ОНА). — Французька преса повідомляє, що як партизани не перестануть саботувати електровні, то в Франції не буде електрики. Газети пишуть, що партизанські загони нападають ножами на електровні і нищать їх до тої міри, що багато фабрик в яких виробляють амуніцію мусіли перервати продукцію, а тепер вже дійшло до того, що й в хатах не буде електричного освітлення.

Німецька окупаційна влада остерігає партизан, що як котрого з них прилапають на гарячій вчинку саботувати, то розстріляють без суду.

ЗБОРИ ВІДАДІВ У. Н. СОЮЗУ

НОАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від 133, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 11. грудня, в 8. годині ввечір, в Южрейнській Сентер. Просимо всіх членів прийти, бо є багато справ до поладження і буде вибір уряду. Довіраючи членів, коли не прийдуть на збори, і не вирішимо своїх догів перерічних зборами, будуть суспендовані. — За уряд: Н. Брульок, предс.; З. Литвинський, кас.; В. Кіт, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Я. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 11. грудня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 1st 14. вулиці. На тих зборах повинні бути присутніми всі членів та вирішити загалі і біжучі вкладки, щоби урядники відідувати могли як сніа притоготувати касовий звіт на річні збори. День річних зборів буде поданий пізніше. — Уряд 204. відділу.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Соція. від. 336. відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 1. пополууді. Просимо всіх членів прийти на збори і вирішити свої вкладки, щоби догви не переносили на наступний рік. Просимо привести нових членів. — С. Постолок, предс.; Г. Кнеєв, бін. секр.; Т. Калімух, секр.

ІОНІСТАВІ, О. — Бр. св. Івана Христисла, від. 230. подає до відіду всім членам, що річні збори відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 4. пополууді, в У. Н. Домі, 525 В. айен Еве. На ці збори повинні прийти всі членів, що не працюють, та почути звіт з діяловства за цілий рік, який зладуть урядники і контр. комісія; буде також вибір уряду на 1944. рік та інші справи до вирішення, як: справа бонів, купна галі, 50-літній ювілей Союзу, справа Конгресу і маємо дуже вдоволяющую вістку від У. Н. Союзу, яку секретар відічтає на зборах. Всі членів мають заплачені свої вкладки, крім двох, що догують ще з 1939 року. Просимо їх прийти і заплатити цей дог. Член, що не явиться на зборах без жидких причин, підлягає карі згідно з ухвалою річних зборів. — І. Бриць, предс.; М. Мушинський, кас.; І. Павловський, секр.

ВІЛІНГ, В. ВА. — Річні збори 56. відділу відбудуться в неділю, 12. грудня, в год. 2. попол., в галі церквий. Всі членів мають бути присутні, бо є дуже важні справи і місцеві каси до поладження, а догуючі членів напомнимаємо вирішити дог. — І. Ковальчик, предс.; П. Вітенко, кас.; М. Медвідь, секр.

АМБРИДЖ, ПА. — Бр. св. Василя, від. 161. відбуде річні збори в неділю, 12. грудня, в год. пополууді, в галі 600 Елемі Еве. Визнаємо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до обговорення. — А. Дзюла.

ТОУ, ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, від. 284. відбудуться в суботу, 11. грудня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9. Стр. Буде вибір уряду на 1944. рік. — За уряд: М. Гудима, предс.; О. Петришин, кас.; І. Васильюк, секр.

АМБРИДЖ, ПА. — Отсім повідомляємо всіх членів Бр. св. Николая, від. 276, що річні збори відбудуться 12. грудня. Обовязково кожний членів мають явитися на ці збори, а кожний догуючий має вирішити свій дог. Членів, що платять наперед за 1944. рік, мають зложити свої вкладки до 24. грудня. Хто принесе пізніше стратити опуст за три місяці. Кожний член, що привіде з собою нових членів, дістане 4. дол. нагороди. Тожд до кіна, пишуйте свої діти і внуки як дарунков у 50-літній ювілей У. Н. Союзу. — М. Гриневич, предс.; Л. Гриневич, кас.; М. Фук, секр.

БРОНКС, Н. Я. — Тов. Згода, від. 210. повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 11. грудня, в 8. годині ввечір, в галі Д. Клобу, 3394 1st Трімонт Ел. Буде звіт за 1943. рік і вибір уряду на 1944. рік. — С. Заволовський, предс.; Т. Давидів, кас.; І. Франко, секр.

РОВЕИ, Н. ДЖ. — Тов. Згода, від. 294. повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 11. грудня, в год. 8. ввечір, в галі де все. Обовязком членів і членів є прийти на означений час, бо буде звіт контр. комісії і уряду на 1943 рік і вибір уряду на 1944 рік. — За уряд: І. Король, предс.; Д. Гумнюк, кас.; Я. Салій, секр.

EVERETT IN WAR BONDS

ДІТРОИТ, МНН. — Уряд Тов. Зап. Січ, від. 75. подає до відіду місцевим і позамісцевим членам, що річні збори відбудуться в неділю, 12. грудня, тожю в 1. год. пополууді, в селі У. Н. Дому при Мартин Еванже. Обовязком кожного члена є прийти на збори і вислухати річне справоздання урядників і контр. комісії. Буде вибір урядників на наступний рік. Збавжність на 50-літній ювілей нашого Батька Союзу, тому ми Союзники повинні заладати притоготувати до цього ювілею, щоб не вжити з порожніми руками, а дати в дарунков як найбільше нових членів. Тому впишіть в членів свою імя, приятелів і знайомих. — За уряд: П. Костирка, предс.; І. Сауєцький, кас.; М. Пристак, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січовий Стрільці, від. 44. повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 1:30 пополууді. Визнаємо всіх членів бодяй раз прийти на збори і заплатити свої вкладки. Буде звіт урядників і контр. комісії за цілий рік і вибір урядників на 1944. рік. Прийти хоч на річні збори, щоби порадитися в справі ювілею У. Н. Союзу і приєднання нових членів. Збори зачнуться тожю 1:30, бо декотрі урядники мусіть іти до роботи. — За уряд: В. Шинка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

БРИДЖПОРТ, ПА. — Бр. св. Петра й Павла, від. 383. повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 12. грудня, в 6. годині ввечір, в парохійній галі. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір уряду і справоздання з цілого року та інші важні справи до поладження. — Я. Муц, секр.

БРУКЛІН, Н. Я. — Тов. Запорозька Січ, від. 325. повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 11. грудня, в галі Укр. Нац. Дому, 216-218 Грета Стр. тожю в годині 8. ввечір. Визнаємо всіх членів, а особливо річякі, щоби конче прийти, бо інакше будуть карані згідно з статутом. Є багато справ до вирішення, як: Ам. Вор. Фонда, справа Укр. Конгресу, і багато інших. Треба зважити ювілейний рік У. Н. Союзу придбання нових членів і закупку тиветів на ювілейний концерт. На зборах буде вибір нового уряду. Догуючі членів мусіть конче вирішити свій дог, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: І. Маллик, голова; В. Троць, кас.; Н. Малицький, секр.

СТЕПЛЕТОН, Н. Я. — Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211. відбудуться в суботу, 11. грудня, в годині 7:30 ввечір, в церквий галі, 35 Варен ул. Просимо членів і членів прийти на ці збори, бо буде справоздання уряду і контрольорів за цілий рік та вибір нового уряду на 1944. рік. Маємо взяти активну участь в святкуванню 50-літнього ювілею У. Н. Союзу та придбати якнайбільше нових членів. Неприйшли на цих зборах членів підлягає карі і дол. — За уряд: Н. Масковіта, предс.; Г. Манастирський, кас.; Т. Соколовський, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Я. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 192. відбудуться в неділю, 12. грудня, в У. Н. Домі, в годині 2. пополууді. Всі місцеві і позамісцеві членів повинні бути на зборах, бо буде звіт урядників і вибір уряду на 1944. рік. — К. Довганюк, предс.; М. Конієвич, кас.; М. Подітило, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ. Дня 5. грудня 1943. року помер у Нью Йорку АЛЕКСАНДЕР ЯШИШИН, член Укр. Зап. Тов. Дістер, від. 361 У. Н. Союзу. Покійний походив зі села Романів, повіт Бібрка, Західна Україна. Покійний помер ще в молоді віці, проживши всего 40 років. Оставив у сироту жову Марю та дітей Стефанія і Еггена сиротами. Похорон відбудуться в середу, 8. грудня 1943, в годині 9:30 рано і похоронного заведення П. Яремів, 129 1st 7. вул. Членів і членів вільних від праці, просимо до у. части в похороні. — В. Я. П., П. Кучма.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Поддаємо до відіду членам Бр. св. Василя, від. 339, що річні збори відбудуться в суботу, 11. грудня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренц ул. Визнаємо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на річні збори і почути звіт контр. комісії за минулий 6 місяців та вибрати уряд на 1944. рік. — За уряд: І. Сорока ст., предс.; І. Сорока мол., кас.; А. Хромия, секр.

НОАРК, Н. ДЖ. — Річні збори Бр. св. І. Христисла, від. 76, відбудуться в неділю, 12. грудня, в переквій галі при Мортон ул., зараз по Ст. Бонік. Уряд просить всіх своїх членів прийти на ці збори, бо маємо багато справ до поладження. Уряд і контр. комісія зладуть звіт з цілого року. Буде вибір нового уряду на 1944. рік. Напомиємо догуючих членів прийти і вирішити свої вкладки догви, щоби новому уряду доки не було провадити книги. — Уряд: В. Кузьма, предс.; В. Салабув, фін. секр.; М. Сороколіт, рек. секр.; С. Стойка, кас.

МОНДЕКУОТ, Н. Я. — Річні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289. відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 2. пополууді, в українській галі на Норт Гудайн. Просимо членів прийти на ці збори, хоч раз вік, всі як один. На тих зборах контр. комісія зладить звіт за цілий рік і буде вибір уряду на 1944. рік. — В. Гусар, предс.; І. Ялуш, кас.; Н. Голлова, секр.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ. ПРОКІП ШЕГРИН пошукує тіточного брата ЯКОВА ІВАНКА, котрий жив давніше у Філадельфії, Па. Хто би про його знав, або він самий, як зголоситься до: 234-5 PROKIP SHEGRYN, 260 E. 4th St., New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКІ СТІННИ КАЛЕНДАРІ НА 1944 РІК. У гарних кольорах. Календаріом друковане українською мовою. Свята означені чітким червоним друком. Ціна 25 ц. один.

Надеміність треба посплати разом із замовленням. На С. О. Д. не висилаємо. Гетьман Мазепа на коні. Засвітали козацьки. Тарас Шевченко — Кобзар. Христос добрий пастир. Серце Пресвятої Діви Марії. Серце Ісуса Христа. Вашингтон і Лінкольн. Бетси Росс шве Американський прапор. Гірське село в Америці. Зимовий вид — виїхали на прогулку. Діти що-їх ангел стереже. Чотири різні форми Американської армії з прапорами. Статуя Свободи і Американський Прапор. Діточий марш до побіди. Ой пішла мене мати до керниченьки. „Рожество Твоє, Христе Боже наш!“ Тайна веча. Пречиста Діва Марія. Хлопець грає на сопілці, пташки приспівають, а заші і крляки танцюють. Замовлення слати на адресу: „СВОБОДА“ Р. О. BOX 348 JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЩІ. ІВАН БУНЬКО. ЗАРЯДУЄ ПОГРЕБИМ ПО ЦІНІ ТАК ПІЗЬКАЯ ЯК \$150. ОБСЛУГА НАЙКРАЩА. JOHN BUNKO. Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Rigidified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. MARKET 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. Занимається похоронами в БРОУК, БРОУКЛІН, НЬЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ. 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. ORchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BROOKLYN, N. Y. Tel. MErose 5-6577.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН. ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОІ І ОКОЛИЩІ. KANAI KAIN FUNERAL HOME. 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4649.

МИРОН ЛИТВИН І СИН. УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ. Обслуга щира і чесна. 383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: ESsex 3-3347.

ІВАН БУНЬКО. УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. Зарядує погребим по ціні так пізьяка як \$150. ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ. cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. MARKET 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ГОЛЯНДСЬКІ КОЛЬОНІСТИ НА ЛИТВІ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — Шведська преса подає вістку, що наслідком советської офензиви на Сході, голяндські й німецькі кольоністи мусять втікати і що їх тепер німці висилають не в Голяндію, а на Литву. Кажуть, що там є велике число людей, які перебули по рокови на Україні, але що червона армія німців виганяє, то вони також мусіли забиратися. Їх було вислано в Галічину, а пізніше кольоністів перевезли на Литву. Кажуть, що німці будуть старатися примістити її в прибалтійських країнах.

„Чи ви бачили Тарзана?“ спитався один з нацистичних воєвків.

„Він був тут і ми мало що його не піймали“, відповів вожд з невинною гордістю.

„Що? І ви дозволили йому втекти?“ скрикнув другий воєк. „Я вас свиней навчу“. І він відкрив на дикунів огонь.

З дерева Тарзан бачив це brutальне вбивство. В ньому загорівся гнів. І він за горяча взявся до небезпечного діла.

FROM THE TREES TARZAN WITNESSED THIS BRUTAL MURDER. HIS ANGER FLARED. HE ACTED - DANGEROUSLY!